

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 236.348 van 3 november 2016
in de zaak A. 210.455/IX-8223**

In zake: XXXX
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Hilde Minnen
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Ballaarstraat 69-71 bus 5
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de TECHNISCHE SCHOLENGEMEENSCHAP MECHELEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stijn Verbist
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Graaf van Hoornestraat 51
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 29 november 2013, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van de delibererende klassenraad van TSM Bovenbouw Mechelen van 2 oktober 2013 tot toekenning aan XXXX van een oriënteringsattest C.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 225.244 van 24 oktober 2013 is de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur Diane Mareen heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij en de verwerende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 24 oktober 2016.

Kamervoorzitter Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Hilde Minnen, die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Lize Vandersteegen, die *loco* advocaat Stijn Verbist verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Diane Mareen heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoekster is tijdens het schooljaar 2012-2013 leerling in het tweede jaar van de derde graad bouw- en houtkunde (TSO) in de school TSM-Bovenbouw te Mechelen.

Wegens gezondheidsproblemen is zij tijdens het derde semester veelvuldig afwezig en kon zij niet deelnemen aan de eindexamens. Zij kon wel de geïntegreerde proef afwerken (61%).

De delibererende klassenraad beslist op het einde van het schooljaar zijn eindoordeel over verzoekster uit te stellen en haar te onderwerpen aan vier bijkomende proeven, namelijk voor geschiedenis, aardrijkskunde, woning- en utiliteitsbouw en wiskunde. De bijkomende proef wiskunde wordt, op vraag van de ouders van verzoekster, twee keer afgelegd. Verzoekster legt deze proeven af op 28 en 29 augustus 2013. Zij behaalt de volgende resultaten:

- geschiedenis: 48/120,
- aardrijkskunde: 66/120,
- woning- en utiliteitsbouw: 31,8/60,
- wiskunde: 11,4/60 en 4,8/60 bij de 'herkansing'.

Op 30 augustus 2013 kent de delibererende klassenraad daarop aan verzoekster een oriënteringsattest C toe.

3.2. Na overleg, op 3 september 2013, dat niet het door verzoekster gewenste resultaat oplevert, richt zij op 6 september 2013 een bezwaar tot de beroepscommissie.

Op 9 september 2013 adviseert de beroepscommissie, daarin daags nadien bijgevallen door het schoolbestuur, om de over verzoekster delibererende klassenraad opnieuw samen te roepen.

3.3. Op 11 september 2013 beslist de delibererende klassenraad om het C-attest te handhaven.

3.4. Op 27 september 2013 dient verzoekster een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid in bij de Raad van State.

Bij arrest nr. 225.007 van 7 oktober 2013 verwerpt de Raad deze vordering, omdat de delibererende klassenraad ondertussen – op 2 oktober 2013 – zijn beslissing van 11 september 2013 had ingetrokken.

3.5. Ook op 2 oktober 2013, maar met een afzonderlijke beslissing, handhaaft de delibererende klassenraad andermaal het C-attest.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Exceptie

4. De verwerende partij betwijfelt of de nagestreefde nietigverklaring aan verzoekster een concreet voordeel zal opleveren, dat in principe méér moet zijn dan de genoegdoening verbonden met het horen onwettig verklaren van de bestreden beslissing. Zij merkt op dat ten tijde van de uitspraak van het arrest verzoekster wellicht het secundair onderwijs zal hebben verlaten zodat een vernietiging voor haar geen concrete voordelen meer zal opleveren.

Beoordeling

5.1. Een leerling ontleent aan het verlies van een schooljaar dat met het niet-geslaagd verklaren gepaard gaat een gekwalificeerd moreel nadeel dat haar belang bij het beroep schraagt en in beginsel blijft dienen.

De verwerende partij legt geen gegevens voor die de Raad van State ertoe zouden moeten brengen om daarover in de voorliggende zaak anders te oordelen.

5.2. De exceptie faalt.

V. Onderzoek van de middelen

A. Vooraf

6. In het inleidend verzoekschrift voert verzoekster drie middelen aan. In de memorie van wederantwoord verklaart zij niet langer aan te dringen op het eerste middel, wat niet anders dan als een afstand van dit middel moet worden begrepen. Hierna komen dus nog enkel het tweede en het derde middel aan bod.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

7. Het tweede middel is genomen uit:

“- de schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en de Codex Secundair Onderwijs
- de schending van artikel 5 § 5 en de artikelen 37, 38 en 57 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2002 betreffende de organisatie van het Voltijds Secundair Onderwijs [...]
- de schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur inzonderheid van het zorgvuldigheids-, gelijkheids- en redelijkheidsbeginsel,”

en dit:

“Doordat de bestreden beslissing niet toelaat te besluiten dat de delibererende klassenraad bij zijn beraadslaging de concrete gegevens van het dossier van verzoekster (anders dan het cijfermatig – onvoldoende – resultaat voor het vak wiskunde), en in het bijzonder haar studieresultaten voor de andere proeven, toetsen of examens of haar globale jaarresultaten, heeft afgewogen tegenover dit éne tekort voor het vak wiskunde.
Doordat de delibererende klassenraad in casu van verzoekster lijkt te eisen dat zij in voldoende mate voor alle vakken de doelstellingen die in het leerplan opgenomen zijn moet bereiken, hetgeen evenwel ingaat tegen het Organisatiebesluit, dat nergens de voorwaarde bepaalt dat de leerling in kwestie voor alle vakken de doelstellingen bereikt moet hebben, c.q. op geen enkel vak enig cijfermatig tekort mag vertonen.

Doordat de delibererende klassenraad in de bestreden beslissing ook niet het belang weergeeft van het vak wiskunde in de betrokken onderwijsrichting en de reden waarom een onvoldoende voor dit ene vak redelijkerwijze het niet behalen van een oriënteringsattest A zou kunnen verantwoorden.

Doordat verzoekende partij voor de interne beroepscommissie had opgeworpen dat haar prestaties niet globaal beoordeeld werden maar dat de beslissing tot toekenning van het C-attest uitsluitend gebaseerd is op één onvoldoende voor het vak wiskunde.

Terwijl de artikelen 5 § 5 en de artikelen 37, 38 en 57 van het Organisatiebesluit stellen dat het met vrucht beëindigen van leerjaren van het voltijds secundair onderwijs niet noodzakelijk gebonden is aan het slagen voor afzonderlijke toetsen, examens of proeven over een deel of het geheel van de vorming.

Terwijl een tekort voor één vak slechts één element zou moeten vormen in de beoordeling of een student al dan niet geslaagd is.

Terwijl de delibererende klassenraad deze opgeworpen grief niet beantwoordde in haar beslissing tot toekenning van een C-attest dd. 2 oktober 2013.”

In de toelichting bij het middel betoogt verzoekster dat de beslissing van 2 oktober 2013 niet toelaat te besluiten dat de delibererende klassenraad bij zijn beraadslaging de andere concrete gegevens van haar dossier en in het bijzonder haar studieresultaten voor de andere proeven, toetsen of examens of haar globale jaarresultaten dan wel het gebrek aan begeleiding, heeft afgewogen tegenover het tekort voor het vak wiskunde.

De delibererende klassenraad ging volgens verzoekster zonder meer uit van dit ene tekort voor het vak wiskunde. Gelet op de identiteitscrisis waarin zij tijdens het jaar is terechtgekomen, zou van de school verwacht mogen worden dat zij in meer begeleiding zou hebben voorzien teneinde verzoekster in de mogelijkheid te stellen om voor dit vak te slagen. In het licht van de bijzonder moeilijke persoonlijke omstandigheden, is het verzoekster evenwel niet gelukt om dit éne tekort op te halen tijdens het derde semester. Aangezien verzoekster wel slaagde voor andere vakken, zoals onder meer maar niet uitsluitend de GIP, toont dit duidelijk aan dat zij wél voldoende inzet heeft getoond om het jaar met vrucht te beëindigen doch enkel voor het ene vak wiskunde hierin niet is geslaagd. De delibererende klassenraad stelde overigens zelf vast dat er van het eerste naar het tweede en derde semester een duidelijke vooruitgang was voor

drie andere vakken (aardrijkskunde, geschiedenis en Frans) maar meende dat het tekort voor wiskunde te zwaar doorwoog.

In casu slaagde verzoekster voor haar stage en alle praktische vakken. Ook voor de algemene vakken slaagde zij, met uitzondering van wiskunde. De delibererende klassenraad stelt slechts in zeer algemene bewoordingen dat het vak wiskunde in een technische en theoretische richting steeds een zeer belangrijk vak is. In het licht van deze stelling is het alleszins verwonderlijk dat de verwerende partij dan wel drie andere medeleerlingen van verzoekster, zijnde een derde van de klas, een A-attest toekende en dit met een onvoldoende voor wiskunde en vaak nog enkele andere vakken, in dezelfde richting. Verzoekster volgt de opleiding bouw- en houtkunde hetgeen een zeer praktisch georiënteerde studierichting is. Bezwaarlijk kan dan ook worden gesteld dat het opleidingsonderdeel wiskunde van doorslaggevend belang kan zijn in deze studierichting.

Bovendien overweegt de delibererende klassenraad ten onrechte in de bestreden beslissing dat de verwerende partij remediëringsvoorstellen zou hebben gedaan.

Tevens acht verzoekster de bestreden beslissing hoe dan ook onredelijk.

Beoordeling

8. Het middel gaat uit van meerdere verkeerde premissen.

Verzoekster steunt essentieel op het uitgangspunt dat de delibererende klassenraad het C-attest zou hebben toegekend op grond van één tekort, namelijk voor het vak wiskunde, terwijl zij voor alle andere vakken geslaagd zou zijn.

Welnu, zij verliest uit het oog dat zij niet heeft deelgenomen aan de examens in juni en voor geen enkel vak cijfers heeft gekregen op dit rapport. Ook over het leerproces van verzoekster tijdens het schooljaar gaven de cijfers op de rapporten voor dagelijks werk of voor permanente evaluatie door haar veelvuldige afwezigheden een vertekend beeld, minstens omdat voor sommige vakken een evaluatie ontbrak.

Verzoekster kan bezwaarlijk tegenspreken dat de klassenraad in zulke omstandigheden terecht heeft geoordeeld dat de ‘jaartotalen’ die door de wél genoteerde cijfers waren gegenereerd hem geen valide informatie verschaffen over verzoekster en dat hij niet over voldoende gegevens beschikte om zich over het slagen van de leerling uit te spreken. Het is om die reden dat verzoekster voor vier vakken bijkomende proeven heeft moeten afleggen.

Het is een raadsel hoe zij dan staande kan houden dat zij voor alle vakken behalve wiskunde geslaagd was.

Vervolgens vergist verzoekster zich, door aan te nemen dat zij na het afleggen van de bijkomende proeven enkel voor wiskunde faalt. In de eerste plaats leidt het resultaat voor deze proeven niet tot een nieuw jaartotaal, maar vormen deze bijkomende proeven slechts een bijkomend element in het dossier. Voorts leverde ook de bijkomende proef geschiedenis een onvoldoende op, zoals de klassenraad uitdrukkelijk opmerkt in de bestreden beslissing. Ten slotte betekent het niet moeten afleggen van bijkomende proeven voor de andere vakken niet, dat zij hiervoor geslaagd is. En bij gebrek aan deugdelijke jaarcijfers voor die andere vakken, mocht de klassenraad de voor die vakken wel vastgestelde deelresultaten en de evolutie van de cijfers in zijn beoordeling betrekken.

9. Verzoekster heeft voorts in het schorsingsarrest van 24 oktober 2013 kunnen lezen dat de Raad van State het *prima facie* niet eens was met haar stelling dat de klassenraad de tekorten niet heeft afgewogen tegenover de betere

resultaten of geen rekening zou hebben gehouden met de evolutie tijdens het schooljaar bij de verschillende vakken, of dat de klassenraad de slaagcijfers voor GIP en stage veronachtzaamd zou hebben. Zij heeft ook kunnen lezen dat bepaalde overwegingen in de bestreden beslissing overtollige motieven leken te zijn, zodat zij geen belang erbij had aan te voeren dat haar kritiek op die overwegingen zonder antwoord was gebleven. Ten slotte kon zij lezen dat zij niet aantoonde dat de school op vlak van begeleiding of remediëring tekortgeschoten zou zijn bij de naleving van welbepaalde vooraf gemaakte afspraken. In het inleidend verzoekschrift, dat is ingediend nádat verzoekster kennis had gekregen van dit schorsingsarrest en dus van al deze overwegingen, wordt hierop absoluut niet ingegaan, zodat de Raad zijn toenmalige voorlopige oordeel in herinnering brengt en thans ook ten gronde bijvalt:

“12. In de twaalf bladzijden tellende motivering, overweegt de delibererende klassenraad onder meer het volgende:

‘In juni 2013 heeft de delibererende klassenraad beslist dat XXXX vier bijkomende proeven zou moeten afleggen, met name voor Geschiedenis, Aardrijkskunde, Woning- en utiliteitsbouw en Wiskunde. De resultaten die XXXX voor deze vakken tijdens het eerste en tweede trimester heeft behaald, waren zwak, reden waarom er voor die vakken een bijkomende proef werd toegestaan. De klassenraad heeft, gelet op de bijzondere omstandigheden, in juni 2013 beslist dat XXXX bijkomende proeven (dit zijn geen herexamens) zou moeten afleggen voor enkele vakken waarvoor zij in juni 2013 geen examen heeft afgelegd. De klassenraad heeft in juni 2013 ook niet beslist om aan XXXX een C-attest toe te kennen. (...)’

De delibererende klassenraad meent dat de resultaten behaald op de bijkomende proef zwak tot slecht te noemen zijn.

Voor twee van de vier bijkomende proeven slaagt XXXX niet. Zij behaalt een onvoldoende voor Geschiedenis (40%) en een onvoldoende voor Wiskunde. De klassenraad neemt ook akte van het feit dat XXXX bij de eerste herkansing voor Wiskunde slechts 19% behaalt en bij de tweede herkansing, een dag later, waarbij ze precies hetzelfde examen aflegde, nog minder behaalde, met name 8%.

De klassenraad neemt er akte van dat XXXX inderdaad voor twee van de vier bijkomende proeven wel slaagt, maar dat deze slaagcijfers eerder zwak te noemen zijn. Voor Aardrijkskunde behaalt zij 55%. Voor Woning- en utiliteitsbouw behaalt ze slechts 53%. Dit is wat de klassenraad, voor de twee vakken, noemt ‘met de hakken over de sloot’.

Deze vier resultaten samen op zich kunnen de delibererende klassenraad in het geheel niet overtuigen om XXXX als geslaagd te beschouwen en aan haar een oriënteringsattest A toe te kennen.'

Vervolgens bespreekt de klassenraad de door verzoekster behaalde resultaten in het eerste en het tweede semester en het resultaat voor de geïntegreerde proef. Er wordt ook stilgestaan bij de gezondheidsproblemen van verzoekster en de mate waarin en de wijze waarop daarmee rekening is gehouden. De klassenraad merkt ook op dat de gunstige evolutie tijdens het tweede trimester voor de vakken aardrijkskunde en geschiedenis negatief is omgebogen in het licht van de examens in augustus 2013. Voor aardrijkskunde wordt voor het tweede trimester een totaal van 67% behaald en voor het derde trimester nog 58,87%. Voor geschiedenis wordt voor het tweede trimester een totaal van 67% behaald, en voor het derde trimester 46,25%. De klassenraad stelt ook de negatieve evolutie vast bij een reeks andere vakken, de constante prestatie voor enkele vakken en de betere prestatie voor twee vakken:

'De algemene tendens is echter dat ondanks enkele constante en betere resultaten voor verschillende vakken er een ondermaatse prestatie is die naargelang het jaar gevorderd is nog verslechteren, ondanks de specifieke maatregelen waarvan XXXX heeft kunnen genieten. Het serieuze tekort van wiskunde is hierbij de uitschieter.

De klassenraad meent dat omdat gelet op de emotionele problemen van XXXX reeds zoveel begrip werd getoond en uitstel en faciliteiten werden verleend tijdens het voorbereidingsproces (in de brede zin van het woord) dat de emotionele problemen (die de klassenraad geenszins wil minimaliseren) de interpretatie van de uiteindelijk behaalde resultaten niet meer kunnen nuanceren.

Ook al wordt voor deze twee vakken een jaartotaal behaald van 56,7% (Aardrijkskunde) en 50,2% (Geschiedenis), kan de klassenraad niet anders dan akte nemen van de negatieve evolutie aangaande deze twee vakken en deze negatieve evolutie mee betrekken bij haar eindoordeel over het afleveren van een oriënteringsattest.'

Daarna gaat de klassenraad in op het vak wiskunde. Hij merkt op dat het vak 'in de ogen van de klassenraad in de technische en theoretische richting die XXXX volgt, een zeer belangrijk vak (is)', dat het synthesesetekort op wiskunde 35,5% bedraagt, dat verzoekster 'het ganse jaar nooit nog maar de helft gehaald (heeft) op de scores voor dagelijks werk noch op de examens', dat het vak 'een zeer belangrijke plaats in de specifieke opleiding 6BH (heeft)', dat '(van) een positieve evolutie inzake Wiskunde (37,6% naar 31% naar 37,8%) (...) helemaal geen sprake (is)'.

De klassenraad overweegt dat verzoekster 'zo vaak uitstel werd verleend en herkansingen werden gegeven, dat de resultaten van onder meer de bijkomende proeven niet milder meer moeten worden geïnterpreteerd'. Hij merkt in het bijzonder op:

‘Het klopt dat XXXX ongelijk werd behandeld, vergeleken met andere leerlingen. Evenwel was deze ongelijke behandeling precies voordelig voor XXXX. Als de school XXXX gelijk zou hebben behandeld aan de andere leerlingen, had zij niet alle uitstellen en herkansingen genoten. Dat XXXX bij het tweede herkansingsexamen wiskunde op 29 augustus onvoldoende tijd zou gekregen hebben, is volstrekt uit (de) lucht gegrepen. Ten eerste was de school helemaal niet verplicht om in te gaan op het verzoek om de herkansing een tweede maal te mogen afleggen, ten tweede kreeg XXXX op 29 augustus 2013 een identiek hetzelfde examen, ten derde was het lokaal waarin ze het examen aflegde heel rustig en ten vierde is de klassenraad zo goed geweest om het hoogste cijfer van de twee herkansingsexamens te laten meetellen en niet het laagste cijfer, wat de klassenraad evengoed had kunnen doen. Daar komt ook bij dat andere leerlingen veel meer examens moesten afleggen op een veel kortere tijd dan XXXX heeft moeten doen bij de bijkomende proeven. XXXX werd inderdaad ongelijk behandeld, maar alleen in haar voordeel.’

Ten slotte geeft de klassenraad een overzicht van rapportcommentaren en van de aangeboden begeleiding en remediëring.

Hij besluit:

‘Gelet op bovenstaande motivering;

Gelet op de vele uitstellen en faciliteiten die de school aan XXXX heeft gegeven in het licht van haar emotionele problemen;

Gelet op de suggesties en voorstellen die inzake wiskunde reeds waren gedaan tijdens het eerste en het tweede trimester en gelet op het feit dat XXXX hierop veelal niet is ingegaan en gelet op het feit dat de klassenraad hierin een gebrek aan motivatie en aan juiste ingesteldheid ziet;

Gelet op de negatieve evolutie in de vakken Geschiedenis en Aardrijkskunde;

Gelet op zwakke tot zeer slechte resultaten voor de vier bijkomende proeven;

Gelet op het feit dat de voldoende voor de geïntegreerde proef niet van aard is om bovenstaande negatieve elementen voldoende te compenseren

Beslist de delibererende klassenraad om aan XXXX een oriënteringsattest C af te leveren,

Bij de beslissing tot toekenning van een oriënteringsattest heeft de school ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Indien de klassenraad, zoals nu, in eer en geweten en unaniem overtuigd is van het feit dat een leerling niet geslaagd is, ondermeer om redenen van resultaten en redenen van motivatie en attitude, kan de klassenraad geen A-attest afleveren. De klassenraad neemt hierbij mee in overweging dat XXXX (...) tot en met het vijfde jaar geslaagd was, maar slagen tot en met het vijfde jaar impliceert niet dat men automatisch slaagt in het zesde jaar. Ook in het zesde jaar moet een leerling, in de ogen van de klassenraad, nog blijf

geven van voldoende resultaten, motivatie en inzet. XXXX heeft hiervan tijdens dit jaar in de ogen van de Klassenraad geen blijk gegeven.

Met de emotionele omstandigheden werd in de ogen van de klassenraad voldoende rekening gehouden. Van ongelijke behandeling is inderdaad sprake, doch alleen in het voordeel van XXXX zelf.'

13. Op het eerste gezicht moet uit deze motivering van de delibererende klassenraad worden afgeleid dat aan verzoekster een C-attest is toegekend wegens de tegenvallende resultaten voor de bijkomende proeven en in het bijzonder het lage cijfer voor wiskunde, cijfers die niet gepardonneerd kunnen worden door het resultaat van de geïntegreerde proef en mede gelet op een 'negatieve evolutie' in de resultaten voor bepaalde vakken.

Voor zover de klassenraad in zijn beslissing van 2 oktober 2013 ook refereert aan remediërvorststellen tijdens het schooljaar en hiertoe citeert uit rapportcommentaren, lijkt dit geen determinerend motief te zijn. Kritiek op niet-determinerende of overtollige motieven, kan niet leiden tot een vernietiging, en bij uitbreiding dus niet tot de schorsing. Ook de grief dat in de loop van de administratieve beroepsprocedure op die kritiek geen antwoord zou zijn gevolgd, is bijgevolg in de huidige procedure *prima facie* niet dienstig.

Het eerste middelonderdeel is niet ernstig.

14. [...] Ook verliest verzoekster uit het oog dat zij een bijkomende proef heeft moeten afleggen. De delibererende klassenraad beslist, in functie van de aard van de in juni ontbrekende informatie, over de inhoud van die proef en over de meest geschikte examenvorm. Het enkele feit dat verzoekster de proef schriftelijk heeft afgelegd en niet mondeling, toont op het eerste gezicht geen schending aan van het gelijkheidsbeginsel. Overigens heeft verzoekster de bijkomende proef tweemaal mogen afleggen – de tweede maal zelfs met dezelfde vragen – zonder dat zij beweert dat de leerlingen in juni op een vergelijkbare wijze eveneens twee examenkanen kregen. In de huidige stand van de procedure – en nog daargelaten de vraag of de grief wel in alle duidelijkheid is geformuleerd tijdens het administratief beroep opdat ze ontvankelijk thans mag worden hernomen – wordt de vergelijkbaarheid van de situaties dan ook niet aangetoond.

De vergelijking met leerlingen die een tekort lieten optekenen 'tussen de 42 en de 49%' lijkt eveneens te falen: verzoekster behoort niet tot die categorie aangezien zij een tekort van ongeveer 35% heeft behaald.

Het tweede middelonderdeel is niet ernstig.

15. De Raad van State aanvaardt dat van een school verwacht mag worden – daargelaten of dit rechtens afdwingbaar is op grond van de overeenkomst tussen de school en de leerling, dan toch minstens een morele verantwoordelijkheid vormt op grond van haar pedagogische opdrachten – dat zij haar leerlingen begeleiding aanbiedt tijdens het jaar en hen tijdig waarschuwt als het dreigt mis te lopen. De Raad valt verzoekster echter niet bij in haar stelling dat, wanneer het met die

onderwijstaak verkeerd zou lopen, de beslissing over het al dan niet slagen van de leerling *ipso facto* door een onwettigheid is aangetast.

Zoals de Raad van State daaromtrent al in tal van arresten heeft overwogen is het immers, in beginsel, één zaak of een leerling bewezen heeft de van hem verlangde kennis en kunde te bezitten, een andere, als zij die kennis en kunde niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die haar op de examens heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Zelfs indien een leerling de school terecht zou verwijten niet tijdig over problemen te hebben gecommuniceerd en geïnformeerd, niet in de passende begeleidingsmaatregelen te hebben voorzien of ze niet te hebben toegepast of aangepast, dan kan dat hoogstens betekenen dat de school schuld of mede schuld draagt aan het minder gunstige eindresultaat van die leerling, maar kan zulks dit eindresultaat niet meer zo beïnvloeden dat het gunstiger wordt. De Raad van State ziet met andere woorden niet dadelijk hoe een eventuele tekortkoming in de begeleiding tijdens het schooljaar ertoe moet leiden het uiteindelijke resultaat als beter te evalueren dan wat er is geleverd, laat staan dat van de weeromstuit aan de leerling, ook al heeft zij het schooljaar niet met vrucht beëindigd, ter genoegdoening maar een diploma verleend moet worden.

Verzoekster komt er niet toe, met de nodige precisie, aan te tonen waarom voor haar uitzonderlijk van voormeld beginsel moet worden afgeweken, inzonderheid omdat de school tekort geschoten zou zijn in welbepaalde vooraf gemaakte afspraken, waarbij dat falen daarenboven in een rechtstreeks oorzakelijk verband gebracht moet kunnen worden met de wettigheid van de bestreden beslissing.

De Raad is in de huidige stand van de procedure van oordeel dat de voormelde gedachtegang geen uitzondering lijdt wanneer het falen mede zijn oorzaak vindt in langdurige gewettigde afwezigheden wegens gezondheidsproblemen. Ook die omstandigheid ontslaat een klassenraad immers niet van zijn opdracht om op grond van de concrete elementen van het leerlingendossier na te gaan of de leerling het schooljaar met vrucht heeft beëindigd.

Daargelaten dus of het betoog van verzoekster in feite juist is, faalt het in rechte. Hieruit volgt ook, dat verzoekster er geen belang bij heeft te horen vaststellen of de delibererende klassenraad al dan niet correct heeft geantwoord op dit concrete bezwaar. Ook het derde middelonderdeel mist bijgevolg de vereiste ernst.

[...]

19.2. [...] De klassenraad heeft ook oog voor het cijfer behaald voor de geïntegreerde proef, voor de ‘constante prestaties’ van verzoekster en voor de vooruitgang bij twee vakken. Die gegevens wegen echter, volgens de klassenraad, niet op tegen de minder gunstige cijfers. Aldus heeft de klassenraad de behaalde resultaten – de goede met de slechte – in zijn beoordeling betrokken en aan elkaar gerelateerd, om finaal te besluiten dat de gunstige cijfers niet opwegen tegen de tekorten. Het valt dan aan de leerling toe om aan te geven welke positieve resultaten onterecht te weinig gewicht hebben gekregen en waarom dit de balans in haar

voordeel had moeten laten uitslaan. Verzoeker komt daar in dit middel niet aan toe en zij toont niet de onwettigheid aan van die beoordeling door de klassenraad.”

10. Aanvullend bij deze overwegingen kan nog worden opgemerkt, wat het gewicht van wiskunde aangaat, dat verzoekster niet verder komt dan te stellen dat “bezwaarlijk kan geoordeeld worden dat in de opleiding bouw- en houtkunde, het opleidingsonderdeel ‘wiskunde’ van doorslaggevend belang kan zijn”. Dit poneren toont niets aan en er wordt spontaan ook niet ingezien waarom wiskunde in de bedoelde technisch gerichte opleiding, die doorstroming naar het hoger onderwijs nastreeft, geen significant vak zou zijn.

Zoals hiervóór is overwogen, heeft de klassenraad met tal van gegevens rekening gehouden, waarbij het vak wiskunde niet het enige gegeven vormde waarop het C-attest is gesteund. Dat het wel een gegeven van ‘doorslaggevend’ belang was, gaat de grenzen van de beoordelingsvrijheid van de klassenraad niet te buiten.

Dat een tekort voor het vak wiskunde mogelijk “van minder doorslaggevende aard” was voor drie medeleerlingen toont, als gezien, geen schending van het gelijkheidsbeginsel aan noch van het redelijkheidsbeginsel. Minstens verschillen die medeleerlingen al hierin van verzoekster, dat zij wel aan alle examens hebben deelgenomen en dat zij voor wiskunde een minder zware onvoldoende behaalden dan verzoekster.

11.1. In haar laatste memorie wijst verzoekster op haar latere studieloopbaan. Volgens haar bewijzen de goede resultaten die zij thans kan voorleggen in het eerste jaar van de opleiding *bachelor* in de bouw het ongelijk aan van de klassenraad. Des te meer is dit zo, aldus verzoekster, omdat zij tussentijds het diploma secundair onderwijs behaalde zonder bijkomende vorming in bouwkunde maar in een richting informatica.

11.2. Die redenering kan de Raad van State niet bijvallen.

Ten eerste gaat het hier om latere gegevens, zodat moeilijk aan de klassenraad kan worden verweten dat hij ze niet in zijn beslissing of motivering heeft betrokken.

Bovendien bewijst later succes in studies geenszins dat toentertijd, aan de hand van de toen beschikbare gegevens over de kennis, kunde en vaardigheden van verzoekster, een onwettige beslissing tot stand is gekomen. Het bewijst inzonderheid niet dat zij ten tijde van de bestreden beslissing wel de leerstof voldoende beheerste en dat de onvoldoende resultaten op toetsen en proefwerken niet correct waren vastgesteld. Het latere parcours van verzoekster kan ten hoogste laten vermoeden dat verzoekster er om welke reden ook niet tijdig is toe gekomen het bewijs te leveren van haar mogelijkheden. Het kan ook betekenen dat verzoekster effectief een extra jaar nodig had, om een en ander te verwerken.

12. Het tweede middel wordt verworpen.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

13. Het derde middel is genomen uit:

“ - de schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en de Codex Secundair Onderwijs
- de schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur inzonderheid van het motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheids-, -vertrouwens- en redelijkheidsbeginsel,”

en dit:

“Doordat de delibererende klassenraad in de bestreden beslissing geen motivering geeft voor de bestreden beslissing en zonder meer verwijst naar de notulen van de delibererende klassenraad dd. 2 oktober 2013.

Doordat de delibererende klassenraad in de bestreden beslissing onvoldoende aangeeft rekening te hebben gehouden met de persoonlijke situatie waarin verzoekster zich bevond en die een invloed had op haar studies.

Doordat de delibererende klassenraad in de bestreden beslissing uitdrukkelijk opneemt dat remediërvorstellen werden gedaan, zonder deze te vermelden.

Terwijl verwerende partij hetzij in de persoon van verzoekster hetzij van haar ouders bij monde van haar directeur op de hoogte was gesteld van de relatiecrisis en daarop volgende persoonlijkheidscrisis waarmee verzoekster zich gedurende de tweede helft van het schooljaar geconfronteerd zag.

Terwijl verwerende partij, niettegenstaande deze kennisgeving, geen remediërvorstellen heeft gedaan teneinde verzoekster in de mogelijkheid te stellen om haar achterstand voor het vak wiskunde bij te werken en alsnog te slagen voor het schooljaar.”

Beoordeling

14. Verzoekster beschikte samen met de bestreden beslissing over de twaalf bladzijden tellende genotuleerde motivering van de klassenraad. Daargelaten in welk document verzoekster die motieven liever gelezen had, is in zoverre het doel van de formelemotiveringswet bereikt. Verzoekster heeft geen belang bij het eerste onderdeel van dit middel.

14.1. De klassenraad overweegt onder meer:

“De klassenraad meent dat omdat gelet op de emotionele problemen van XXXX reeds zoveel begrip werd getoond en uitstel en faciliteiten werden verleend tijdens het voorbereidingsproces (in de brede zin van het woord) dat de emotionele problemen (die de klassenraad geenszins wil minimaliseren) de interpretatie van de uiteindelijk behaalde resultaten niet meer kunnen nuanceren.”

De klassenraad wijst ook erop dat voor bepaalde resultaten van verzoekster tijdens het jaar bewust enkel rekening is gehouden met de goede resultaten: “[s]lechte punten werden buiten beschouwing gelaten, goede punten werden (ook als enig resultaat) in rekening gebracht”.

14.2. Volgens verzoekster is aldus onvoldoende rekening gehouden met haar persoonlijke situatie die de aanleiding was voor het niet deelnemen aan de eindexamens.

14.3. Dat is evenwel precies wat de delibererende klassenraad in de voorliggende zaak wel heeft gedaan, door verzoekster toe te laten om bijkomende proeven af te leggen. Bovendien heeft verzoekster dit slechts moeten doen voor vier vakken en wat die vakken betreft, over een selectie van de leerstof (“het aantal opdrachten van de examens in augustus was ook beperkter en aangepast aan de beperktere beschikbare tijd”).

De in het middel aangevoerde algemene beginselen van behoorlijk bestuur impliceren niet, zoals verzoekster het had gewenst, dat de klassenraad had moeten besluiten dat zij geen bijkomende proeven moest afleggen en dat haar in juni 2013 zonder meer een diploma moest worden verleend.

15. Wat ten slotte de al dan niet terechte vermelding van de remediërvorststellen of van het verlenen van uitstel betreft, is reeds bij de beoordeeling van het eerste middel uiteengezet waarom deze grieven niet ontvankelijk zijn.

16. Het derde middel wordt verworpen.

BESLISSING

1. De Raad van State verworpt het beroep.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 3 november 2016, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
Bruno Seutin,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,
bijgestaan door	
Vera Wauters,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Vera Wauters

Geert Van Haegendoren